

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת ערובין, דף נ"ז

"וכן שלוש כפרים המושלשין, אם יש בין שנים חיצונים מאה וארבעים ואחת ושליש - עשה אמצעי את שלשתן להיות אחד."

מתא - מקום
קרתא - עיר

ח

הסבר: אם יש שלושה כפרים שביניהם כמו צורת משולש, רואים את האמצעי כאילו הוא נמצא בין השניים האחרים ומחבר אותם לעניין תחום שבת.

על המפה

המושב מבוא מודיעים

המושב מבוא מודיעים הוקם בשנת תשכ"ד (1964) על ידי גרעין נח"ל מתנועת הנוער עזרא. כעבור כשש שנים עזב הגרעין המיישב למקום קבע במבוא חורון, והיישוב ננטש. הוא יושב מחדש על ידי הרב שלמה קרליבך וחסידיו, שרובם הגיעו מארצות הברית. הרב קרליבך גר בארצות הברית, אך היה מגיע מדי שנה לביתו במושב ועורך בו קבלת שבת וסעודות, אליהן הגיעו אלפים ממעריציו, שהיו ישנים בשקי שינה בכיכר המושב. עד היום עומד בחזית בית הכנסת כיסא חצוב בסלע, בו נהג לשבת.

שרידי המזרח הבינטי ונופי המושב
(Wikipedia, Bukvoed)

סדר מועד | מסכת ערובין, דפים נ"ו-ס"ב
שבת שמיני עצרת ושמיני תורה תשפ"א | ט"ז-כ"ב בתשרי (4-10 לאוקטובר)

דף נ"ו: ארבע רוחות השמים

כדי למדוד תחום שבת, צריך לדעת את הכיוונים - מזרח, מערב, דרום וצפון. מי שבקיא בצורת קבוצות הכוכבים יכול לדעת את הצדדים, כי קבוצת עגלה נמצא תמיד בצפון השמים, ומזל עקרב נמצא תמיד בדרום השמים.

ארבע תקופות השנה - חז"ל מחלקים את השנה לארבע תקופות. בכל שנה יש שנים עשר חודשים, ובכל תקופה שלושה חודשים. ארבע התקופות הן: א. תקופת ניסן. ב. תקופת תמוז. ג. תקופת תשרי. ד. תקופת טבת.

היום הארוך ביותר בשנה הוא בתחילת תקופת תמוז, והיום הקצר ביותר בשנה הוא בתחילת תקופת טבת.

דף נ"ז: שתי ערים או עיר אחת?

תחום השבת הוא שטח של אלפים אמה מחוץ לעיר, שהנמצא בעיר בכניסת שבת, רשאי לצאת עד סוף אלפים אמה מחוץ לעיר.

בתוך העיר אין כל הגבלה. אמילו אם העיר גדולה מאוד מותר להלך בתוכה מקצה לקצה, מפני שהיא נחשבת "מקום" אחד.

כאשר שתי ערים בנויות ממש אחת ליד השניה, עדין הן נחשבות מקום אחד, מפני שאין זה משנה שמיהו החליט שהבתים האלה הם עיר אחת והבתים האחרים הם עיר אחרת, כל עוד הם בנויים אחד ליד השני, הרי זה מקום אחד.

מה הדין כאשר שתי הערים בנויות כמעט אחת ליד השניה? רב הונא אומר, כי אם המרחק ביניהן יותר ממאה ארבעים ואחת אמה ושליש האמה, הן כבר נחשבות כשתי ערים. אם המרחק ביניהן פחות ממאה ארבעים ואחת אמה ושליש האמה, הן נחשבות מקום אחד.

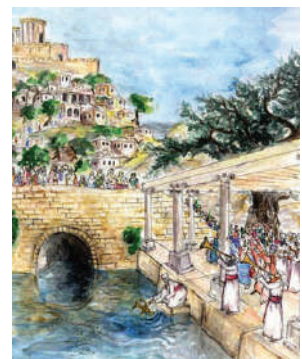

חברותא

★ | מן ההסטוריה

שמחת בית השואבה

שמחת בית השואבה הייתה אירוע חגיגי שהתקיים בבית המקדש במהלך ימי חג הסוכות. היא נקראה כך על שם התהלוכה החגיגית שבה היו יורדים לשאוב מים ממעיין השילוח כדי לנסך אותם על גבי המזבח ולקיים את מצוות ניסוך המים. חז"ל תיארו את גודל השמחה, עליה אמרו שמי שלא ראה שמחת בית השואבה - לא ראה שמחה מימיו. במהלך החגיגות ילדי הכהנים היו מטפסים על עמודים עם כדי שמן כדי להדליק את המנורות, שאורן הגיע לכל רחבי ירושלים, וגדולי החכמים היו רוקדים עם אבוקות של אש. מצוות ניסוך המים אינה כתובה בתורה אלא עברה בתורה שבעל פה, ולכן הצדוקים שכפרו בתורה שבעל פה לא קיימו אותה. חז"ל מספרים שפעם אחת עלה כהן צדוקי ושפך את המים על רגליו במקום לנסך אותם, ובעקבות זאת רגמו אותו העם באתרוגיהם.

שמחת בית השואבה. ציור של האמנית דפנה לבנון

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער:

יובל בן ה-18 וקצת, ועוד כמה חברים שלו בני גילו, התארגנו לנסוע לשמחת תורה ליישוב קטן מרוחק כדי לעזור שם "לעשות שמח" בהקפות ובריקודים. יובל והחברים רצו גם לקנות ולקחת איתם לשם כמה בקבוקי בירה ויין כדי לשתות בחג וכדי ל"חגוג בכיף" כהגדרתם. הדבר עורר דיון סוער במשפחתו של יובל.

מצד שני:

טענו יובל וחבריו שהם לא תינוקות. הם כבר בני 18 פלוס והם אחראים, מדובר בסך הכל בקצת בירות ויין, וזה לא "סיפור גדול". ההיפך - זה רק יעזור לרומם ולחזק את השמחה במקום.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שלמרות שיוכל וחבריו בני למעלה מ-18, זה לא טוב לשתות אלכוהול. הם עלולים להשתכר ולאבד שליטה על עצמם, וזה לא מכובד שהם יבואו למקום עם בירה ויין. אפשר לשמוח שמחה גדולה גם בלי בירות ויין.

...ואיך תתקדם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתפללתם עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

תפילת הגשם

תפילת הגשם היא בקשה שאומרים לפני תפילת מוסף בשמחת תורה, בה מתחילים להזכיר את הגשמים בברכת גבורות ולומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" במקום "מוריד הטל". היא מורכבת מכמה פיוטים, ולעדות שונות יש נוסחים שונים שלה. יש הנוהגים לומר אותה לפני תפילת מוסף, ויש שאומרים אותה בחזרת הש"ץ של התפילה.

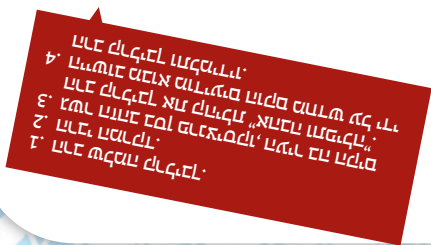

מי אני?

- נולד בברלין בשנת 1925. נפטר בגיל 69 בשנת 1994, ונקבר בירושלים.
- היה ידוע בכינוי "הרבי המרקד".
- הלחין למעלה מ-1,000 מנגינות ושירים, ונחשב לאחד מגדולי הזמר החסידי במאה ה-20.
- הרבה לעסוק בקירוב רחוקים ברחבי העולם באמצעות המוזיקה.
- מנייני תפילה רבים, ובעיקר תפילות קבלת שבת, קריינים על שמו, ומתפללים על פי ניגוניו.

לחן: דוד מילר

א. אנחנו לקוחים בעיקר מפסוקים ותפילות.
ב. המפורסמים שבינינו הם "על ישראל חי", "והאר עינינו", "למען אחי ורעי", "ובאו האובדים" ועוד רבים אחרים.
ג. המנגינות שלנו נשמעות בתפילות, בבתי כנסת ובאירועים יהודיים ברחבי העולם.

1. **თ.მ. მსგუ. სს. მგმ. ღ.გ.ღ.**

260

10 ימי הב
תקופת ה

סדר מועד | מסכת ערובין, דפים נ"ח-ס"ב

דף נ"ח: כף מודדים אלפים אמה

סביב כל עיר יש תחום שבת של אלפים אמה. שכל הנמצא בעיר רשאי לצאת ממנה עד למרחק של אלפים אמה. כיצד מודדים? נוטלים חבל באורך חמישים אמות, ומודדים מקצה העיר, חמישים אמות, ושוב חמישים אמות, ושוב חמישים אמות, עד שמגיעים לאלפים אמה. **באיזה חבל יש למדוד?** רבי יהושע לומד מן הפסוק, כי יש למדוד בחבל עשוי פשתן דוקא. רבי יהושע אומר, כי אם לא היה כתוב כן בפסוק, היינו אומרים שיש למדוד בחבלי ברזל, שהם מצוינים למדידה, מפני שהם אינם נמתחים. ההסבר בדבריו הוא שאי אפשר למדוד מרחקים בחבל עשוי מגומי, מפני שגם אם גודל החבל הוא חמישים אמה, הרי כאשר מותחים אותו הוא יכול להגיע לגודל של מאה אמה. גם חבל שעשוי מחומר אחר, שאינו גומי, נמתח קצת, חוץ מן הברזל שאינו נמתח כלל. לכן המדידה המדויקת ביותר היא בחבל עשוי מברזל. אבל בכל זאת, מן הפסוקים לומדים, שיש למדוד בחבל של פשתן.

דף נ"ט: "שיתופי מבואות"

שלמה המלך תיקן שבשבת אסור לטלטל מהחצר למבוי (לרחוב), גם כאשר המבוי הוא רשות היחיד. אם רוצים לטלטל, שלמה המלך תיקן שאם עשו "שיתופי מבואות" מותר לטלטל מהחצר למבוי. **איך עושים "שיתופי מבואות"?** אוספים אוכל מכל הדיירים ומניחים את האוכל באחת החצרות, וכך נראה כאילו כל בני החצרות גרים בחצר אחת. המשנה אומרת, כי צריך להיזהר שלא לעשות שיתופי מבואות בכל העיר, אלא יש להשאיר מעט מקומות שאסור לטלטל בהם, מפני שאם יש מקום אחד שאסור לטלטל בו, יזכרו שבשאר המקומות צריך לעשות שיתופי מבואות.

דף ס': "מקומו" של האדם

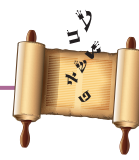
היכן שהאדם שוהה בכניסת השבת הוא "מקומו" לכל השבת. מ"מקומו" מותר לו להלך אלפים אמה לכל צד. המשנה הנלמדת בדף זה אומרת, כי אדם שמניח "ערוג תחומין" בתוך העיר, עושה מעשה מיותר לחלוטין, מפני שהרי כל העיר היא ה"מקום" שלו, וממילא היה מותר לו להלך אלפים אמה מקצה העיר.

דף ס"א: "ערוג חצרות" ו"שיתופי מבואות"

בני חצרות עושים "ערוג חצרות" ובני מבואות עושים "שיתופי מבואות". "ערוג חצרות" עושים על ידי שלוקחים לחם מכל אחד מבני החצר ומניחים אותו באחד הבתים, וכך נחשב כאילו כל בני החצר גרים בבית שבו מונחים הלחמים. "שיתופי מבואות" עושים על ידי לקיחת אוכל מכל חצר, אותו מניחים באחת החצרות במבוי, וכך כל בני המבוי שמתגוררים בחצרות שונות, כאילו מתגוררים בחצר אחת.

דף ס"ב: שכן נוכרי בחצר

חכמים קבעו, כי כאשר אחד מן האנשים שמתגוררים בביתם שבחצר הוא נוכרי, אי אפשר לעשות ערוג חצרות, ובחצר זו אי אפשר לטלטל. המשנה אומרת, כי קנים פתרון. אם ישכרו מהנוכרי חלק מהבית שלו, כבר לא צריך שהוא ישתתף בערוג החצרות. כמו כן, אם ישכרו מהנוכרי את החלק שלו בחצר, כבר לא צריך שהוא ישתתף בשיתופי המבואות. מדוע? מפני שכעת הוא כבר אינו נחשב אחד מבני החצר ואינו נחשב אחד מבני המבוי, שהרי הוא השכיר את החלק שלו לאחרים.

דבר תורה

לקראת סיומו של חומש דברים מובא סיפור פטירתו של משה רבנו, אשר זכה שהקב"ה, בכבודו ובעצמו, קבר אותו: "וימת שם משה... ויקבור אותו בגי".

מדוע זכה משה רבנו לכבוד זה ומה העניין שהקב"ה התעסק דווקא בקבורתו של משה? המדרש מסביר שבעת יציאתם של ישראל ממצרים, בזמן בו כולם עסקו בשאילת כסף וזהב מהמצרים, הלך משה רבנו לחפש את ארון קבורתו של יוסף כדי להעלותו לארץ ישראל. בעת יציאתם ממצרים, כשכל בני ישראל סחבו כסבלים על כתפיהם את הכסף והזהב אותו לקחו, היה משה סוחב את ארונו של יוסף על כתפיו. ראה זאת הקב"ה ואמר למשה רבנו: "גדול הוא בעיני שלא השגחת בכסף וזהב, ואף אני ארד בכבודי ובעצמי לעשות עמך חסד כשתיפטור מן העולם" (ילקוט"ש "וזאת הברכה").

זכינו לסיים את קריאת התורה. לפניכם רשימת מילים, שחלקן מופיעות בתורה וחלקן לא. הקיפו את המילים שמופיעות בתורה:

1. אריה
2. חתול
3. חורף
4. שלג
5. כפתור
6. חשמל
7. נמר

(למשל "קצו" ו"לחם" ו"לחם" ו"לחם")

שאלות השבוע

1. האם יש טעם להניח עירוב תחומים בתוך העיר?
2. באיזה חבל המדידה היא המדויקת ביותר?
3. כיצד ניתן להתיר טלטול בחצר שאחד מדייריה אינו יהודי?

בין הפותרים נכונה תיער הגולה שבועית* והזכה בה יזכה בפרס איכות. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מ"ס העולן עליו אתם עונים.* בפיקוח חובה חשבון

